Ogólnopolska Izba Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej (projekt)
www.oizpp.pl e-mail: biuro@oizpp.pl

Warszawa, dn. 25.10.2025

PHU EBEN-HEZER Dariusz Popiński ul. Wasilkowska 12c 04-938 Warszawa NIP: 9521642875

Do:
Ministra Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Do wiadomości:

- **Prezydent Rzeczypospolitej Polski**
- **Prezes Rady Ministrów**

PETYCJA w sprawie natychmiastowego uruchomienia pilotażu modelu Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej (APN) na oddziałach psychiatrycznych w Polsce[1]

„***Milczenie samorządu pielęgniarskiego wobec postępującej patologizacji psychiatrii nie jest wyrazem neutralności - jest zgodą na krzywdę pacjentów i degradację zawodu pielęgniarki.***"

Szanowny Panie Premierze, Szanowny Panie Prezydencie
Szanowna Pani Minister Zdrowia,

Wobec **alarmującej kondycji systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce**, a także **pilnych wezwań środowiska lekarskiego** do natychmiastowych **działań naprawczych** w obszarze psychiatrii (m.in. stanowisko Naczelna Rada Lekarska[2]) oraz uwzględniając postulaty środowiska pielęgniarskiego w zakresie **rozszerzenia kompetencji pielęgniarek psychiatrycznych** - zwracamy się z **wnioskiem o uruchomienie pilotażowego programu wdrożenia modelu Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej (APN) na oddziałach psychiatrycznych w Polsce**.

Uzasadnienie

1. Jak wskazuje samorząd lekarski, **system psychiatrycznej opieki całodobowej** w Polsce znajduje się **„na granicy wydolności**" - lekarze alarmują o przeciążeniu dyżurów, niedofinansowaniu placówek oraz **zagrożeniu bezpieczeństwa pacjentów i jakości szkolenia przyszłych psychiatrów**.
2. W Polsce wciąż **nie została uregulowana rola pielęgniarki psychiatrycznej** w pełnym zakresie **samodzielnych działań - mimo licznych specjalizacji, pielęgniarka psychiatryczna pozostaje w dużej mierze w roli pomocniczej.** Problemy kadrowe psychiatrii, jak również strukturalne niedostępności opieki środowiskowej, wynikają m.in. **z braku dywersyfikacji uprawnień zawodowych.**

---

[1] Petycja do pobrania: www.oizpp.pl Dokumenty wpis nr [119] [2] APEL Nr 15/25/P-IX PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ z dnia 17 października 2025 r w sprawie poprawy funkcjonowania opieki psychiatrycznej

3. Model APN (ang. Advanced Practice Nursing) - uznany w krajach OECD i rekomendowany przez International Council of Nurses (ICN) - zakłada pielęgniarki posiadające specjalistyczną edukację i kompetencje, **zdolne uczestniczyć lub samodzielnie wykonywać:** diagnostykę, terapię, interwencje kryzysowe, leczenie w obrębie określonych ram, monitorowanie leczenia, edukację pacjenta i rodziny, współpracę w interdyscyplinarnym zespole.
4. W Polsce istnieją już przesłanki i badania dotyczące rozszerzenia kompetencji pielęgniarskich – m.in. w obszarze preskrypcji („nurse prescribing") - co pokazuje, że system jest gotów na kolejne kroki reformy (np. ordynacji i jak powyżej).
5. W obszarze psychiatrii, pilotażowe wdrożenia zmian organizacyjnych - np. programy „Centra Zdrowia Psychicznego" - pokazują, że reformy systemowe możliwe są, ale wymagają wsparcia kadrowego, kompetencyjnego i organizacyjnego.
6. Wdrożenie modelu APN w psychiatrii pozwalałoby:
   - **odciążyć lekarzy psychiatrów i rezydentów**, co przekłada się na poprawę warunków pracy, bezpieczeństwa pacjentów i jakości opieki;
   - **skrócić kolejki i zwiększyć dostępność** do świadczeń psychiatrycznych, w tym w trybie środowiskowym i ambulatoryjnym;
   - **wykorzystać potencjał specjalistek pielęgniarstwa psychiatrycznego**, których kompetencje i doświadczenie kliniczne pozostają w dużej części niewykorzystane;
   - **poprawić jakość i ciągłość opieki psychiatrycznej**, poprzez lepsze relacje terapeutyczne, większą stabilność kadrową i rozwinięcie modelu opieki interdyscyplinarnej;
   - **optymalizować koszty systemu ochrony zdrowia**, poprzez efektywniejszy podział zadań między lekarzy i pielęgniarki - co jest zgodne z rekomendacjami krajów OECD.

Wniosek o pilotaż

W związku z powyższym postulujemy:

1. Uruchomienie **pilotażowego programu** wdrożenia APN na wybranych oddziałach psychiatrycznych (całodobowych oraz środowiskowych) w wybranych regionach Polski - jako **projekt demonstracyjny**, który będzie monitorowany, ewaluowany i stanowił podstawę do szerokiego wdrożenia ogólnopolskiego.
2. **Włączenie pielęgniarstwa psychiatrycznego** jako **jednego z priorytetowych obszarów** w katalogu zawodów i czynności, w których może być **realizowana zaawansowana praktyka pielęgniarska** - zgodnie z postulatem środowiska.
3. Opracowanie oraz wdrożenie **ramy kompetencyjnej**, standardów działania, zakresu odpowiedzialności oraz ścieżek edukacyjnych dla pielęgniarek psychiatrycznych przygotowanych do modelu APN (diagnoza, terapia, monitorowanie, edukacja, współpraca z zespołem terapeutycznym) przy współudziale CMKP.
4. Zapewnienie odpowiedniego finansowania i mechanizmów rozliczania świadczeń świadczonych w modelu APN – w tym **mechanizmu wyceny świadczeń** realizowanych przez pielęgniarki zaawansowanej praktyki, tak by pilot mógł funkcjonować pełnowartościowo.

5. **Monitorowanie efektów**: liczba pacjentów objętych opieką, czas oczekiwania, obciążenie lekarzy i pielęgniarek, wskaźniki jakości opieki, satysfakcja pacjentów i personelu, koszty systemowe – w celu wyciągnięcia wniosków i przygotowania legislacji powszechnego wdrożenia.
6. Ustalenie terminu zakończenia fazy pilotażowej oraz **jasnej ścieżki rozszerzenia projektu** na cały system psychiatrii w Polsce przy pozytywnych wynikach.

Zakończenie

W sytuacji, gdy zarówno środowisko lekarskie, jak i pielęgniarskie wskazują na konieczność **pilnych, strukturalnych zmian w psychiatrii** - projekt pilotażu APN na oddziałach psychiatrycznych stanowi realną, możliwą i **ekonomicznie uzasadnioną odpowiedź**. Taka inicjatywa pozwoli nie tylko **złagodzić kryzys kadrowy i poprawić jakość opieki**, ale także dać wyraźny sygnał, że system ochrony zdrowia psychicznego wychodzi z **paradygmatu „gaszenia pożarów"**, a wchodzi **w fazę skutecznej reformy**.

Zatem niniejszym **postulujemy** (a nie „domagamy się") **wszczęcie prac legislacyjnych i operacyjnych** nad uruchomieniem **pilotażu APN w psychiatrii** oraz **jesteśmy gotowi na współpracę** przy jego przygotowaniu, monitorowaniu i ewaluacji.

Z wyrazami szacunku,

Dariusz Popiński
Kierownik Projektu
Zespół Inicjatywy na rzecz Ustawowej Regulacji Zaawansowanej Praktyki Pielęgniarskiej w Polsce

W załączniku:

1. Stanowisko OIZPP z dnia 14 maja 2025 r. do MZ, NRPiP, PTP w sprawie roli pielęgniarek psychiatrycznych w projektowanych standardach opieki psychiatrycznej (**do pobrania**: www.oizpp.pl Dokumenty wpis nr **[56]**
2. Wezwanie do zajęcia stanowiska **Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego** z dnia 23 stycznia 2025 w sprawie ustalania **programu szkoleń** specjalizacyjnych (psychiatrycznej), który **przekraczał uprawnienia pielęgniarek** obowiązujących w polskim prawodawstwie (**do pobrania**: www.oizpp,pl Dokumenty wpis nr **[28]**
3. Inne oficjalne pisma nawiązujące do problematyki pielęgniarstwa psychiatrycznego - **do pobrania: www.oizpp,pl** Dokumenty wpis nr **[92] [94] [107] [111]**